

SZABOLCSI TISZA-VIDÉK

TÁRSADALMI HETILAP,
SZABOLCS-VÁRMEGYE ÉS TISZA-LÖKI JÁRÁSÁNAK KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tisza-Lök, Korontó-utca 118. szám.

Közlemények a szerkesztőségbe, előfizetések, hirdetések a kiadóhivatalba címzendők.

Kéziratokat nem adunk vissza; névtelen leveleket nem fogadunk el.

A szerkesztésért felelős:

HÉRY GYULA.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 korona. — Fél évre 6 korona. — Negyedévre 3 korona.
Egyes példány 24 fillér.

Apró hirdetésekben

egy szó 4 fillér, négy hasábos petit sor a nyitlérben és reklamoknál 1 korona, a hirdetéseknel 20 fillér.

Programmunk.

Tisza-Lök, 1901. július 7.

Városunk immár nem nélkülözheti a műveltség leghathatósabb eszközét, a sajtót.

A haladó kor mind több és több igényt támaszt a polgárral szemben, a minek hogy megfelelően, fokozott munkára, növekvő jövedelemre van szüksége.

Hogy városunk ehez mértén fejlődhessek; hogy érdekeink felsőbb helyen is tolmácsoltsanak és figyelmet ébresztsenek, azért indítottuk meg ezt a lapot, mely igazsággal és szeretettel fog küzdeni városunk és vidéke népeért.

Van azonban lapunknak más, az egész országra kiható misziója is.

Ugyanis közéletünkben a romlás megdöbbentő tüneteivel találkozunk. Nem annyira a bűnkrónikát szaporító sikkasztásokat és csalásokat tekintjük ilyen elszomorító jelenségeknek, mint azt a sajátos takargatott erkölcsi érzéketlenséget, a mely egyre jobban erőt vesz népünkön.

Mondanunk sem kell, hogy a rothadás bűze leginkább a székesfővárosból árad szét, még pedig a sajtó hasábjairól.

A hazugság, a szemérmetlen öndicsőítés s a haszonhajászat a legundorítóbb meztelenségben bátorodik a közönség elé tolokodni a hírlapokban.

A budapesti újságok csak lesújtó, meggyalázó ítéletre méltók; mert a közjót immár semmibe sem veszik, szemben a pártok és klikkek érdekeivel. Ezek a lapok napról napra bizonyosságot tesznek arról, hogy nem a mit, hanem a kit tekintik.

Bármily közhasznú ügyről legyen is szó, ha annak az intézői távol állanak a zsurnaliszta bandáktól, azt vagy elhallgatják, vagy a legocsmányabb módon meggyanusítják.

Hivatott, kiváló szellemű írókat halott-nak tekintenek s tudatlan, buta ficzkók ostoba termékeit egekig magasztalva, tervszerűen rongálják a közönség izlését, egészséges felfogását. Nekik megélhetést csak mételyes lelkiületű nép biztosít; tehát ilyen nevelésre iparkodnak.

A művészetben nem a talentum, hanem a czimboraság dönt; a politika-ban nem a jóra való készség, hanem a klikkérdek támogatására való hajlandóság a hírlapi magasztalás és népszerűségi ára.

Mi sem bizonyítja a budapesti sajtó illetlen aljasodását, mint az, hogy az „Esti levelek” nagy szellemű írója már egy évtized előtt ilyen keserű kifakadásra kényszerült: *a mi szerkesztőségeink szellemi bordélyok.*

Ne értsenek mást, mint a mit mondani akarunk. Ez a dehonesztálás nem az újságírókat illeti, hanem csak az újságokat. Az újságírók legtöbbször derék, minden szépért és jóért önzetlenül hevülő lélek; ámde igába görnyesztettek abban a pillanatban, a mikor a nagy töke megakasztotta a sajtó helyes irányu fejlődését.

Az újságkiadás nálunk a 80-as évekig az írók vállalkozása volt, ettől az időtől azonban a töke leszorította őket erről a

térről, hogy a közvéleményt a maga érdeke szerint irányíthassa.

Ma is az írók irnak, csakhogy nem lelkükből, hanem a kiadók parancsából. A sajtó züllése, nem az újságírók, hanem a kiadók büne.

Ennek az állapotnak véget kell vetnünk, különben csakugyan „Romlásnak indul hajdan erős magyar!”

Ujjá kell szerveznünk, nemes vérrrel kell felfrissitenünk a sajtót; ámde ez csak úgy lehetséges, ha a tisztább szellemű vidék erejének s kötelességének tudatára ébred és céltudatos támogatásával lehetővé teszi, hogy a hírlapkiadás megint a hivatottak, ne pedig a nyeresz-kező vállalkozása legyen.

A vidéknek kell talpra állania, hogy az immár holt betűvé silányított sajtótörvény életre kapjon, vagyis hogy tényleg szabadon adhasunk kifejezést gondolatainknak.

Ezt a jogot biztosítja a törvény; de érvényesíteni nem engedik a kiadók, a kik palotákat építenek, míg írókat halálra dolgoztatják és nyomorgatják.

Adjon a vidéki közönség alkalmat arra, hogy nem pártokhoz tartozó, nem a kufaroknak harácsoló, hanem az igazságnak szolgáló, minden véleményt kifejezésre juttató, hivatásos írókat eltető lapok alapítsanak.

Szűnjék meg a sajtó alattomos monopóliuma! A vidék egyszerűbb, de nemesebb felfogása e lapok révén hadd verődjék a fővárosba, megtisztítva a hazugság zsarnokságába került sajtótól megmérge-zett, elernyedt budapesti népet!

Mint hogy ez az újság ilyen független, nemes czélú lap akar lenni, elvárjuk a közönség támogatását.

A tiszta-polgáriak panasza.

A tiszta polgáriak között egy idő óta nagy az elkeresedés amiatt, hogy minden olyan ügyben, amelyben a községi bíróság nem illetékes, Tisza-Lökre kell átjárniok. Ezt a fáradszó és költséges dolgot a tiszta-polgáriak helytelennek tartják, úgy vélekedve, hogy ott tizenegyezer lakos van, míg Tisza-Lökön csak kilencezzer, tehát az előny őket jobban megilletné. Ha csak ebben állna az egész dolog veleje, úgy igazok lenne nekik, de mivel Tisza-Polgár már a megye szélén fekszik, sehogyse lehetne a járáshoz tartozó községek gócpontja, mi első sorban az idetartozó községeknek lenne hátrányára, míg Tisza Lök ama czélúnak, fekvésénél fogva megfelel, már pedig minden dolognak a praktikus oldalát kell vennünk s beláthatja mindenki, hogy sokkal célszerűbb, ha a tiszta-polgáriak járnak be Tisza-Lökre, mint egy sereg más községbeli ember Tisza-Polgárra. Így a jelenlegi beosztás mellett csak Tisza-Polgárnak esik messze a járási székhely, úgy meg egy sereg más községnek esne messzebb, már pedig azt nem lehet közérdekből kívánnia senkinek, hogy egy község előnye sok apróbb község rovására épüljön fel. Ne téveszszék ezt soha szem elől, a kiket illet!

Egy kis figyelmeztetés.

A kinek nem inge, ne vegye magára, de nekünk kötelességünk megtenni, hogy figyelmeztessük a kiket illet, a közönség panaszára, mely néhány kereskedő és koreszmáros ellen irányul. Arról panaszokodik közönségünk egy része, hogy nem tudnak rendes árucikkeket

kapni, különösen, ha azok beszerzését cselédekre, vagy gyermekekre bizzák; s ha visszaküldik a hasznavehetetlen dolgokat, még az illető kereskedőknek vagy koreszmárosoknak áll följebb.

Ennek a panasznak bizonyára van némi alapja, mert nem zörög a haraszt, ha szél nem fúj; s mi felszólítjuk az ellenőrző bizottságot, hogy a közönség érdekét szem előtt tartva, erélyesebben lépjen föl a veszedelmes szemtelenkedők ellen!

Önkéntes Tűzoltó Egyesület.

Június 30-án, vasárnap, a városháza tanács-teremben Józsa András helybeli adóhivatalnok kezdeményezésére megalakult az „Önkéntes Tűzoltó Egyesület”, mely alkalommal Dr. Hartányi Károly orvos, nagy elfoglaltsága mellett is, elfogadta a neki följárólott főparancsnokságot. Alparancsnok a lelkes kezdeményező, Józsa András lett.

A bizalommal visszaélt tolvaj.

Csepán Ferenczné megyei szülésznöknek van egy fuvarosa, akit még most is, midőn már nálunk a vasut is megnyitott és a szekéren való fuvarozás mind ritkábbá vált, hogy régi fuvarosa továbbra is kereshesse nála kenyerét, megtartotta, és mai nap is ad neki fuvarát. A napokban ez a fuvaros elment Csepánéhoz s tőle 30 forintot kért kölcsön, Csepánné megígérte, hogy ad neki 30 forintot másnap, jöjjön el reggel a pénzért. Csepánné aztán egy pár percre kiment a szobából, a fuvaros pedig felhasználta az alkalmat, és Csepánnének egy zacskóban volt 21 korona készpénzt ellopta, s azzal távozott. A meglepetést asszony jelentést tett az esetről a rendőrségnél.

Tűzvész.

Az egri káptalannak járásunkban levő egyik tanyáján a napokban tűz ütött ki. Hir szerint egy nagy lakó- és több melléképület hamvadt el. Az oltási kísérletek hiábavalónak bizonyultak, a legnagyobb erőmefeszítés mellett is. A kár körülbelül 5000 korona. A tűz okának kiderítésére vizsgálatot indítottak. Erős a gyanú egyik cselédre, ki állítólag bosszúból idézte volna elő a tűzvészt, mely nagy összegre menő károkat okozott.

Vasuti menetrend.

Érkezik	
Debrecenzől Tisza-Lökre	vv. reggel 9-17
" " " "	" " 7-29
Büd-Szt.-Mihályról Tisza-Lökre	" " 4-51
Indul	
Tisza-Lökről Debreczenbe	vv. reggel 5-06
" " " "	" délután 2-35
" " " "	este 7-44

Ki a bölcsek bölcse? Akaratos embereken nagyon nehéz kifogni, de akármily akaratos volt is a jó herédek obsitos Tatai Pálja, a község bírájának bölcsessége mégis túltett rajta.

Egy szép napon széles jövedve támadt Tatai Pál katonaviselt férfinak s beverte az ivó ablakait, s mikor a koreszmáros egy forint harmincz krajczárt követelt rajta, Tatai tagadólág rázta a fejét. A koreszmáros mit tehetett volna egyebet, bepanaszolta;

másnap Szabó János bíró ur magas színe elé idézte Tatait, az obsitost.

— Kifizeted ennek a becsületes embernek a kárát? — kérde a lehető leghivatalosabb ábrázattal.

— Eszem ágában sincs, hangzott a felelet.
— Hahó Tatai öcsém, — szólott a falu bölese, későn keltél fel arra való nézve, hogy a bíró uron kifogj. S nyomban meghozta a sommás ítéletet, mely ekképen hangzott:

— Kis bírók, huzzátok le a csizmáját!
Négy kisbíró megrohanta erre a harczivott férfit. Gáncsot vetettek neki s Tatai elnyult a padlón. Kettő az igazság örei közül ráhasalt, kettő pedig a több kiló súlyú csizmával birkózott meg, mely végre is megvált gazdájától.

— No ezek a varnyuk most mindaddig itt maradnak, míg az adósság le nem lesz törlesztve, — hangzott a salamoni ítélet.

A megocsizmástalanított obsitos szégyelt a falu csufjára meztőláb menni haza, azért nehéz szívvél megfizette az 1 frt 30 krt; azonban Szabó János bíró hivatalos hatalommal való visszaélés miatt följelentette, kit böles ítéletéért tíz pengőre marasztaltak el.

Azóta a nógrádmegyei Heréd községnek két bölese van s csak azt nem tudják a jó herédek, hogy Szabó János bíró ur-e, vagy pedig Tatai Pál az obsitos katona a nagyobb böles. A koreszmáros azt mondja, hogy Szabó János az okosabb!

Kasmír ipara. A Himalája hegység alján fekvő Kasmír tartományban s bár újabb időben már sokat hanyatlott, jelenleg is körülbelül 16,000 szövöszéket készítenek. A szövöszékeket rendszeren földalatti helyiségekben állítják föl s egynél többnyire három ember dolgozik festéssel és hosszú keskeny, csónakoknak nevezett tolószékzökkel. Az előrajzolt alakok finomsága miatt a munka oly lassan halad előre, hogy a legfinomabb sálóknál a három munkás egy nap alatt alig készíthet el egy hüvelyknyi darabot s az egész kendő elkészítésére egy teljes év szükséges. Kevésbé finom darabokból 6—8 darab készül el egy évben. Kasmírból mintegy száz-ezer darabot visznek ki egy évben leginkább Konstantinápolyba, de Oroszország és Anglia felé is sokat. A legfinomabb kendőket, melyekből bármelyiket kényelmesen keresztül lehet húzni egy gyűrűn, több ezer koronáért adják el, de vannak 150 koronások is. Ismeretes azonban, hogy Törökországban és Kelet-Indiában igen sok kendő készül, mely kasmír kendő név alatt kerül a piacra.

Egy kéziratú biblia. London egyik legismertebb régiség kereskedőjénél, Solbely-nél legutóbb egy kéziratú Wickliff-féle biblia s szerepelt az eladandó tárgyak között. A 15¹/₄ hüvelyk magas és 10³/₄ hüvelyk széles pergament kötetet, mely 1410-ből való, 25,000 koronáért vásárolta meg egy régiséggyűjtő. Az ár nagy, de az ár is valóságos remekmű. Gyönyörű angol faktura írás az egész, gazdagon díszítve kicsiny képekkel és színes kezdő betűkkel.

Az asszonyokról és a férfiakról. Gorkij Maxim jeles orosz elbeszélő a következőket állítja: „a férfiak az asszony mindig csak veszedelmére van: ha szép, akkor másokban is fölébrenszíri birtatásának vágyát, az urát pedig kiszolgáltatja a féltés gyötrelmének; ha nem szép, akkor az ura másokat irigylvén, ettől szenved; ha pedig se nem szép, se nem csunya, akkor az ura szépnek látja őt és mikor rájön, hogy csalódott, megint csak szenved az asszonyok miatt.”

A bölcsesség nem orvosság a szív fájdalmaira.

A khinaiak szokincse. A khina szótár 5020 kötetből áll és csak ezeltől három évvel készült el. Miután egy ily példányt egysesk alig vehetnek meg, a szótár használata csekély díj lefizetése mellett, szegény embereknak pedig ingyen a közoktatási miniszterium könyvtárában meg van engedve.

A bankó őse. A legrégebb papírpénz, mely korunkig fennmaradt, a londoni British Muzeumban van. A XIV-ik század második felében uralkodott Hung-ki kínai császár adta ki. Európában 1694-ben adta ki az első bankót az angol bank.

Gondolatok a királyokért.

A múlt héten az a rémber járta be a lapokat, hogy az anarchisták tört akartak vetni a brucki táborban ösz királyunk élete ellen.

Alig mulik el nap, hogy hol innen, hol onnan ne riaszson ilyesféle híresztetés.

Van tehát valami a levegőben, ennél fogva szükséges, hogy ne csak a konvencióba csinált friss és nem friss újságokkal, hanem a magunk fejével is gondolkodjunk.

Nem egészen új, de azért mégis modern tünete a társadalomnak az anarchia. Ezelőtt is gyilkoltak fejedelmeket, de azokban nem volt részes a társadalom; most pedig az egyetemes közszellem, öntudatosan, vagy öntudatlanul anarchista.

Ezért oly megdöbbenők az anarchia büntényei.

Egyrészt leölnek jó, minden derékségre hivatott embereket csak azért, mert felebarátaik akaratából korona ragyog a fejükön; másrészt pedig bigyót-békát kitalálnak ilyen koronás főkre azért, mert ők úgy mennek gondolkodni, hogy a mit a fejükre tettek, annál az összekalapált, cifra abroncsnál mégis csak többet ér a szív: az élet, az egyéniség e hatalmas dinamó-gépe.

Igaz volt annak a bolondnak, a ki azt felelte az örültek orvosának: „Nagy a bajom, doktor ur: megjött az eszem!”

Igaz volt, mert a hebre-hugyaság, az oktalanság a mai épelméjűség ismerve. A sajtó, ez a fāradhatlan banyanyelv, például, a demokratság deliriumában akar tetszelegni magának s mégis fölajdul, valóságos hajszát intéz egy ifju uralkodó ellen, a ki a szerelem hevében elég őszinte mert lenni s kimondotta, hogy a honnan eredtem, a honnan hatalmam, felségemet nyertem: a jogok forrásához, a setesuta állami és társadalmi intézmények boldogtalan anyjához, a néphez megyek vissza: tőle emelem megamhoz az arat, az ő királynéjüket.

S a helyett, hogy a sajtó ujjongana a népfelség eme megdicsőítésén, valósággal kétségbe-esik, hogy olyan személy kerül a trónra, a ki talán biztos lehet abban, hogy ki volt az apja s nem kénytelen titokban egy öreg, rokkant lakajt ölegetni, a kinek a nevet, száradt ibolyától koszoruzottan, sárgult betűkkel örökül hagyta rá az édes anyja. Széchenyi István kíméletlen sarczamusából tudjuk ezt.

Mi ennek az örülteknek az oka, illetőleg ennek a modern épelméjűségnek?

Semmi egyéb, senki más, mint a becsületes kömivesezés s a „Quem dii odere“ kopott népsége.

Ugyanis a kömivesek építik azokat a magas, vastag falakat, a melyeken nem láthat be az, a ki kívül rekedt s nem láthat át, ki belül éli a börtönélet szomorú világát.

A kik kívül vannak, azokról azt tanulják a bevüli börtön-sarjak, hogy hasznos háziállatok, szükség igásbarmok; a kik pedig kívülről bámulják ama merev falak rejtélyes zaru kapu t, azt képzelik, hogy a kik azokon bevüli tengőnek, nem hasonlatosak ő hozzájuk, a kiknek az a rendeltetésük, hogy szakadatlanul hordják a követ azokhoz az iromba, áthatolhatlan falakhoz.

Utóvégre az ember mindig képzelődő lény volt s a kit színről-színre nem lát, abból mindeha eszményt alkotott magának, eszményt: vagy Minotaurust, vagy Gratiát.

Ez a dolog nyitja, ez a királygyilkosságok magyarázata.

Nincs olyan exaltált anarchista, a ki le tudna lőni egy uralkodót; nincs az a fejedelem, a ki fel tudna akasztani egy szabadsághóst, ha másképp nevelnék a fejedelmeket; ha a fejedelem s az ő népe színről-színre ismerné egymást: ha — mint valaha, régen Alesuthon — a szegény zsellérség ezzel a kiabálással verhetné föl a királyi palotában alvó gyerekpajtásait: „Palatinus Jóska, gyere ki a győpre!”

Kömivesek, dobjátok el a vakolót; csakányt ragadjatok; tovább ne építsetek, hanem romboljátok azokat az irigy, sötét falakat!

Tanítók, mesterek, ne arra tanítsátok a koronák árnyékában született és növekedett csemetéket, hogy sem jók, sem rosszak ne legyenek; ne arra neveljétek, hogy az a pont, a mit nyakukon hordanak, nem fej, nem elmékedésre való, lévén elég nagy a ló, akarom mondani: a miniszterek feje.

Kömivesek, romboljátok azokat az otromba, vérrel fertőzött falakat; tanítók, ne a paszivitásra, hanem cselekvésre neveljétek a koronák örökseit, mert mindig tiszteletré méltó az az uralkodó, a ki ezt mondja: „Az állam én vagyok!”, mert hát kinyújtja a karmat; ellenben rettenetesen gyűlöljük, megvetjük azt, a ki, mint Pilátus, megmossa kezét: „Nem én teszem, vére rajtatok száradjon le!”

Ne Pilátusokat, Mátyás királyokat neveljétek nekünk!

Le a falakkal, föl a szívekkel! s nem öldöklük a fejedelmeket, mint a legyeket.

Az életnek az ettel neveljétek, ez az a panacea, a mely legyőzi az anarchiát; nem pedig a kivételes intézkedések, a miket, Dumme Augustként, sürgetsz őh; te, banyanyelvként hadaró sajtó!

Nem Bresci ölte meg Umbertót, hanem a kömüesség s a tanítóság; nem a rendőri védi meg ettől a sorstól, a földalatti hatalomtól, az anarchiától az uralkodókat, hanem a nép, ha ehhez a fejedelmek, mint Sándor király, visszatérnek s nem passzivitásra, hanem tette neveltetik magukat!

A királyok legyenek a tett emberei, a szeretet és az igazság apostolai, csak így fordíthatják el a szívüknek irányított tört.

Ember embert ne ölhesse se a törvény erejével, se a bosszu mániájával.

A földet meg kell szabadítanunk az ember-vegy folymától, mert a kiontott vér, bármily okon is ontatott az, megőrjíti, prédát kereső vadállattá aljasít.

Ma megölnek egy legényt három garasért, egy hetaerát kendőzött bajajért. Bitót vernek a rablónak s ugyanerre felkötik azokat, a kik szeretik a hazát és a szabadságot. A törvény végőhidat állít az igazság templomába; a fejedelmek hóhérbárd élén villogtatják hatalmukat, míg ellenük tört fen a nyomor s a kétségbe-esés.

sötét, rejtelmes fellegként gomolyog a le-
kekben.

Az akasztott ember, a fölötte vijjogó hollóserg, a kiellen sivatagon botorkáló gyermekek a halál és az élet szörnyü, de a homály méhében összeolvadó ellentétét érzékitik meg.

A „Halálra ítelt utolsó napjai“ -ból felénk hörög a hánykodó lélek, a „lenni vagy nem lenni“ feneketlen üregébe iszonyattal meredő elevenség gyötrődése, míg a bitóról a „végre dült harcz“ dermesztő nyugalmanak fagyja árad felénk.

Leszünk-e, ha voltunk?

Kit ne háborgatna ez a kérdés? Erre ad választ ez a regényes mű, melynek közlését júliusi számaink egyikében kezdjük meg.

A spiritualismus látományaiból szö-
vődő érdekfeszítő képek során az akasztott ember leszál a halál fájáról, szól hozzánk és cselekszik.

Világossá lesznek előttünk az élet nagy problémái, fölfedődnek sújt igaztalanságai s bepillanthatunk az örökkévalóság kapuján.

Erre az érdekes műre előre is felhívjuk az olvasók figyelmét.

Lakodalom.

Közi: Szilassy Elek, a kiskőrösi járás főszolgabírája.

A véges élet utján fordulópontot képez az az idő, mikor az ember rendeltetésének tudatára ébred és élettársat választ magának.

Már a legrégibb időkben is felfogták a házasságnak az egész életre kiható nagy fon-

Szemet szemért. fogat fogért s a míg a verbosszu megöli a tolvajt, az uralkodók a népeket egymás életének és vagyonának elrablására uszítják.

A vérszomj örülete dühöng fönn és lent: a németek császára is a megfeszített Krisztus nevében uszította öldöklésre katonáit.

Vér és vér mindenütt s mégis iszonyodva tekintünk az eltorzult tetemekre; mert tudjuk, érezzük, hogy azt nem szabadna elvonnunk, a mit nem adhatunk.

A bosszu mindig nemtelen s az emberölés gyilkosság marad akkor is, ha a törvény nevében követik el.

Mig a trónok bitorára a vér szennye tapad, mig a bocsanat és irgalom csak kenetes hazugság marad: addig az emberiség homlokán ott sötétlik a Káin-bélyeg.

„Vérben fürdöm én még ma,“ így szól Rózsa Sándor borzalmasan szomorú nótája s a Pilátusok vérben mossák kezeiket: „Mi az igazság?”

Az igazság az, hogy az emberiség meg-
háborodott az élet s a vallásérkölcsi tanok észbontó ellentétein.

A vallás azt tanítja, hogy ne öl; az uralkodók pedig az ellenkezőt parancsolják s gonosztevéként börtönbe hurcolják a nazaré-
nust, a ki nem veszi kezébe a gyilkosság eszközeit.

A vallás azt tanítja, hogy szeresd felebarátodat, mint önmagadat s a művelt, a keresztény angolok szívtelenül nézik, hogy Indiában miként emésztii az éhhalál embertársait; könyörtelenül elfordulnak még az éhező gyermektől is, a kinek a tekintetében az ég ártatlansága tükrözik; a gyermektől, a kinek karjait tártá az Üdvözítő, mondván: „Engedjétek hozzám a kisdedekeit, mert övék a mennyeknek országa!”

A vallás azt tanítja, hogy ne lopj s a telhetetlen milliomos uszorával, furfanggal elhárasolja a dolgos ember veritékes keresetét.

És a szegény hiába zörget, meg nem nyit-
tatik neki; mert a törvény ingadozni kénytelen az érdek és az igazság között. Azé a paragrafus, meg a fegyver, ezé az üres dicsőség.

A szíve az igazság van olta; a világ intézményeit pedig az igaztalanságra alapították. Csoda-e, ha ekkora ellenmondáson megvadul az ember!

Rettenetes, szomorú, a mikor látjuk hogy egyik másik embertársunk megdühödik s gyilkát ártatlan szívekké döfi.

Bizony-bizony siralmas, szívfacsaró látvány e öttünk Erzsébet, Umberto véres teteme, mert hát keblükben igazán emberséges szív dobogott.

És mi, magyarok, éreztük az ő nemes szívük melegét.

Az első nagyasszonyunk, oltalmazónk volt, a másik a hala és tisztelet koszoruját tette Kosuth Lajos koporsójára s a száműzött fiát királyi házába vendégül fogadta, hogy ily gyöngéden adja tudtul szövetségeseinek, hogy a bujdosó hazát leljen hazájában!

Bizony undok a bűn, a mely az ő életét kioltotta; de hat nem förtelmes-e az a bűn, a mely kétségbeesésbe hajítja a nyomor fiát s önön kezeivel irtatja ki magát és családját?

tosságát és az esküvő emlékeztetés tétele czéljából egy, a tizenhatodik században élt krónikáró szavai szerint: „nagy lakomákat tartanak vala, melyen igen sok hús és bor elfogyott vala, a hangászok az összeveseket jókedvre deríték, mikoron az ifjak egy párok levének.”

Napjainkban is helyenkint az ősi lakodalmi mulatságok képét látjuk megelevenedni, miért is nem lesz érdektelen, ha közlöm a járásunkban fekvő Császártöltés község Brandenburgból származott lakóinak sajtóságokkal telített vigalmát.

A házassalándókat a szülők már ugyszólván gyermekifju korukban eljegyzik egymásnak, mikor is a násznagy bort önt az ifjak összefogott kezére, egymásnak szánván őket az Átya-, Fiu- és Szentlélek Isten nevében.

Az eljegyzési ünnepélyen 50-60 vendég vesz részt; — ekkor virágozzák fel a menyasszony barátnéi a vőlegény kalapját, s ezt a virágos kalapot hordja aztán a vőlegény vasárnaponként, egész az esküvő napjáig.

Mikor a legény eléri 23-ik életétét, megtartják az esküvőt.

Az esküvőelőtti napon hivogató vőfélyek járják be a falut, a leányok és asszonyok a lakodalmas háznál végzik a teendőket.

Este, mikor már az összes előkészületek megtették, egy rövid vacsora után ünnepélyesen felpróbálják a menyasszony fejére a koszorút.

Ezt az estét éppen ezért koszorúestének nevezték el.

Az esküvő napján reggel 1/28 órakor gyülekeznek a vendégek a lakodalmas háznál. Nemsokára ezután megszólal a zene, két vőfély közre veszi a menyasszonyt, két nyoszolyó leány a vőlegényt és megindul a menet. Ilyenkor a menyasszonynak ha akar, ha nem, sirnia kell, mert a tisztesség úgy követeli. Esküvés után ismét a lakodalmas házhoz

Nem förtelmes-e az a bűn, a mely sirhalomra tette a szegény burok hazáját s iszonyat és rettenet poklává a chinaiak ósrégi orszagát?

És mindezt miért?

Azért talán, hogy az elrabolt kincset a szegényeknek adják? Dehogy! Az elesett harczos árvája, a nyomorekká csonkított bajnok az elorzott földből nem kap egy talpalatnyit sem.

És ezt a gyalázatosságot őrzik, szentesítik a koronák.

Bizony-bizony, szomorú látvány Erzsébet Umberto holttete, de természetesen; mert a ki kardot ránt, kard által vesz el s az igazságtalanságnak becstelenség a hóhéra.

Uralkodók, töröljétek ki a vérbűnt a törvény könyvéből, törjétek össze az öldöklő fegyvereket; ne a hóhérra, hanem a szeretetre támaszkodjatok; mert a háboru joga a gyilkos logikája.

Harcz a magyarság ellen.

Nincs az a magyar újság, a mely ne hangoztatná a magarság és hazafiság jelszavait, tehát szinte képtelenségnek látszik, amit ezutal mi mondunk: a magyar lapok nagyrésze tervszerű aknamunkát végez a tözsgyökeres magyar szel lem ellen. Nemzeti hajlamainkat gancsolják, az idegenekét divatosítják. Nyelvünket idegen szavakkal árasztják el, mondataikat idegen grammatika szerint alakítják, úgyannira, hogy immár a magyar nyelvérzek teljesen megromlott. Ez még nem minden. Ezek mellett üldözői mindennek, a mi az ő korcs magyarságuk ellen látszik irányulni. Így legutóbb „Magyar Kurir“ czimmal oly hirlapkiadó-vállalat alakult, a mely nemzeti művelődésünk egyik nagy házagát iparkodik betölteni. Ugyanis ez a vállalat azt czélozza, hogy a vidék oly kisebb központjai, különösen a nemzetiségek között, a melyek önállóan egy lapot fenn nem tarthatnának, a haladás leghatalmasabb faktorát, a sajtót, ne nélkülözzék; szóval, irodalmi színvonalon álló vidéki hirlapok alapítását tűzte feladatául. Minthogy ez a vállalat nem az elbujánzott sajtó klikkek boszorkánykonyhájából kelt ki, hát egyenéhány szemérmelenebb, kapzsiságból mindenre kész újság a legzudarabb ragalmakat zúdította a „Magyar Kurir“ vállalat ellen, a mikre a vállalat vezetősége nyomban megfelelt. Legutóbb a „Hazánk“ június 30-diki 153. számában még a következő nyilatkozatot közölte:

„A Magyar Kurir újságkiadó-vállalat megdöntésére czélzó támadások ellen a vállalat vezetősége már annak idején más helyütt körülményesen nyilatkozott s a támadó lapok ellen sajtóperert indított, most a magam részéről is kijelentem, hogy a vállalat teljesen reális alapon nyugszik, a mennyiben eddig alapított vidéki hirlapjai jól prosperálnak és csak a sajtómból 36 ezer forint forgatókövetel rendelkezik. — Budapest, 1901. június hó 28-án. Tóth Imre, a „Magyar Kurir“ vállalat kiadótársa.”

Ez a nyilatkozat, valamint a vállalat egész programja, de különösen az a körülmény, hogy már folyamatban levő lapjai mindenütt a legjótékonyabban hatnak az illető vidék közszellemére, úgyannira, hogy a legelőkelőbb

mennek vissza, hol a násznépet villás-reggelivel várják. Érdekes, hogy az asztalon csak tányérok vannak, étszert és poharat minden vendég vinni tartozik magával. A ki nem visz evőeszközt, az nem ehetik.

Reggeli után tánczra perdül a fiatalság, és tánczol délig, mikor a 2-300 vendég részére felhordják a 7-8 fogásos ebédet. (Egy nemrég tartott lakodalmon elfogyott 3 drb szarvasmarha, 600 drb baromfi, 193 drb szép nagy fehér kenyér és 26 akó bor.)

Ebéd végétével előbb a násznagyok feleségei hordják körül a menyasszony cipőit, mindegyik cipőbe egy-egy felrozmaringozott poharat tesznek, e pohárkából borral kinnálják meg a vendégeket, ajándékok gyűjtésén a menyasszony számára; ezután a vőfélyek itatják meg a meghívottakat virágos pohárból, miközben tányéroznak a cigányok részére, később a bekötött kezű szakácsné tartja elénk a levesmerő kanalat, jutalmat kérvén fáradságáért, majd ismét megkezdik az abban hagyott tánczot, mely csak a rövid vacsora idejére szünik meg.

Éjfélkor sorba állanak a tánczosok, a menyasszony fejéről leveszik a koszorút és kendőt kötnek reá, a ki ekkor ellejti a menyasszony-tánczot. — Először a násznagyok feleségeit, ezután leánykori barátneit, majd a még jelenlevő vendégeket, végül pedig vőlegényét szőlítja föl tánczra.

Ezután elvezetik a menyasszonyt és a vőlegényt az ugynevezett ágyas házba, a honnan az új asszonynak már csak bekötött fejjel szabad kilépnie.

A násznép elszéled, nyugalomra tér, az öregek elmerengnek egy rég elmúlt nap kellemes emléken, míg a fiatalok édes álmodni kezdenek, míg a fiatalok édes álmodni kezdenek, míg a fiatalok édes álmodni kezdenek, míg a fiatalok édes álmodni kezdenek.

TÁRCSA.

A szerelem.

A szerelem templom s a dal
Orgonaja annak,
Mig szívünk e templom papja;
Saj! ki rá nem hallgat.

Isten is elhagyja azt, ki
Nem jár e templomba,
A mit ő maga épített
Mindöröktől fogva.

Papját is ő választá ki
Saját öröme;
Csupa jó, mit az tanít, csak
Mi ne értsük félre.

Ez az igaz isten-háza
S benn az igaz isten!
Ki őt hiszi s papját érti,
Üdvözül már itten!

Szerelm! te isten-háza,
Óh, fogadj be engem,
S hagyj orgonád billentyűit
Imádattal vernem!

Benedek Atadár.

Az akasztott ember cselekedetei.

— Igazság szerint való Evangélium, vagyis Hugo Victor megnyilatkozása a tulvilágról E. B. szellemidéző révén. Csodálatos történetek, világegyengető igazságok. —

Sajtó alá rendezte: Pongrácz Béla.

Jelige: (Hugo Victor első izenete a médiumhoz.) Mert voltam, hát születtem; mert meghaltam, hát vagyok és leszek.

Mi feketébb az éjszakánál? A „Nevető Ember“ e borzalmasan fenséges jelenete

elemek sorakoznak e vállalat lapjai köré, mutatja azt, hogy mennyire rosszakaratuk a „Magyar Kurir” ellen kiabált gyanúsítások, valamint azt is bizonyítja, hogy mennyire igazunk van nekünk, a mikor azt állítjuk, hogy a magyar szellemre nem annyira a nemzetiségi, német, oláh, tót, horvát lapok a veszedelmek, hanem azok, a melyek magyar szóval s magyar jelszavakkal élnek ugyan, de nem tudnak magyarul írni, még kevésbé magyar szívet érezni. A „Magyar Kurir” arra törekszik, hogy a testvéries összetartás, a közügyek iránt való érdeklődés növekedjék, az igazi magyar szellem megszilárduljon, a közönség és hatóságai között összhang, bizalom legyen s a szociális kérdések kölcsönös megértéssel és jóakarattal, a viszonyok számba vételével oldásának meg. Szóval, a „Magyar Kurir” zászlain ezek a jelszavak ragyognak: Szeretet! Békeség! Jólét! Szabadság! Ezért szaporodnak hétről-hétre oly rohamosan a „Magyar Kurir” kiadványai, ezért nem dönthette meg és dönteti meg ezt a hazafias vállalatot a gyászmagyarkák rosszakarata.

A nők munkaköre.

A gazdasági fejlődés kiszorította ma már a nőt tűzhelye mellől arra a küzdőterre, hol ezelőtt csak férfiak folytatták a harcot. Ennek az utnak is meg volt a maga kezdete. Mikor az ipari céhek megszűntek s a szabad versenyre alapított ipar föllendült, odakerültek a férfimunkások mellé a nők. Nem volt több otthonuk, melyben gyermekeiket nevelhették. Reggel mennek s csak késő este térnek meg. A gyermeknevelést részben az öregek, a nagymamák, s a nagyobbacska gyermekek teljesítik, akik még maguk is neveltetlenek; részben pedig a kisdé-ovók s az iskolák.

A nők munkaköre pedig a feudális társadalmi rendszer felbomlása után rohamosan szélesedett; naponta több és több nő kerül a munkaszűzők mellé s a vállalkozók, a gyárosok nagy előszeretettel alkalmazzák őket, mert sokkal olcsóbb munkaerőt kapnak, mintha férfiakat alkalmaznának. A gépek fejlődése pedig elősegíti a nők alkalmazását, mert azok mellett nincs szükség tanult munkásokra, csak ügyes és figyelmes lényekre, kik egyszerűen be tudnak illeszkedni a gép részeibe, vagyis élő munkaszűzőkké tudnak válni. Erre pedig nagyon alkalmasak a nők, ha ugyan a technika már annyira nem fejlődött, hogy gyermekeket is alkalmazhatnak, mert az utóbbi időkben a gyermekmunkát is kezdi igénybe venni annál nagyobb mérvben, minél jobban fejlődnek egy-egy iparágban az alkalmazható gépek.

A nők munkaereje versenyre kél a férfiak munkaerejével. S a mai termelési módok és formák mellett természetesen a nőké a fejlődés kényszere alatt, mert kisebb igényűek és sok tekintetben finomabb érzékekkel bírnak, miérett is oly iparágaknál, hol többé-kevésbé szükség van finomult érzékre, a férfi munkát már

teljesen kiszorították. Papír- és csipkegyárakban csakis nőket alkalmaznak, csak a nehezebb munkákat hol nagyobb fizikai erőre van szükség, végzi egy-egy férfi munkás.

És minél több nőt alkalmaznak az iparban, kereskedelemben, földművelésben, szóval mindenütt, mi valamikor csak férfiműködés terét képezte, annál jobban szaporodik a munkából kiszorított férfiak száma, akik aztán tömegesen lepik el az olyan életpályákat, ahol még a nők versenyét nem kell kiállniok; itt természetesen egymással kelnek versenyre a megélhetésért. A társadalmi termelés pedig jelenleg egyesek szubjektív véleményére van alapítva, nem tervszerű; ennél fogva a termelés egyszerű óriási mérvekben ölt: az összes piacok megtelnek az előállított árukkal, mit a nagy tömeg még legjobbnak vélt anyag helyzetétől sem képes elfogyasztani, mert munkabére sohasem emelkedik fölül a megélhetési minimumon annyival, hogy gondoskodni tudna a közelebbi jövőre is; mások pedig a rohamos termelésből, kifolyólag, melyben semmi tervszerűség nem volt, beáll a gazdasági válság, vagyis az a furcsa társadalmi állapot, mikor a tömeg szükséglete rendkívül nagy, a munkanélküliek munkáért tüntetnek; nincs ruhájuk, nincs lakásuk, nincs élelmük; az áruaktárak pedig telve vannak mindennel, tulajdonosaik panaszkodnak, hogy nincs forgalom, nem tudnak eladni; pedig a legcélszerűbb figyelemmel is látja mindenki, hogy a kereslet óriási, csak az az ut hiányzik, mi a szükségben szenvedőket az eladni szándékozó kereskedő raktáráig vezetné.

Ez az ut a pénz!

A munkásság nem tud munkaidején megtakarítani béréből annyit, hogy szükségét soha ne szenvedne, mert ha tesz is valamiképp félre, azt a legelső munkanélkülisége alkalmával fölemészti. A mit félretelhetne, az *vállalkozói nyereség* címén a gyárosnak vagy akárcsak másnak a zsebébe vándorol. A munkabérek pedig nem hogy emelkednének, hanem még a legnagyobb munkaidőben is napról-napra alább szöknek, okai: a gépek fejlődése, a nők alkalmazása és a túlhoszu munkaidő, nálunk Magyarországon *törvényesen* megszabva 16 óra!

Ámde a nők nem csak az iparban, kereskedelemben és földművelésben kelnek versenyre a férfimunkaerővel, hanem minden ágában a társadalmi munkának. Budapesten, ebben az esztendőben 43 kisasszony tett érettségi vizsgálatot, hogy magasabb kiképzést nyerjenek. Megnyitnak előttük az egyetem kapui s hová csak ezelőtt férfiak jártak, hogy ott kenyérkereső pályára képeztek ki magukat, most belépnek a nők is. Lesznek orvosok, gyógyszereszek, tanárok, ügyvédek; pedig senki se mondja, hogy ezeken a pályákon kevesen vannak. Itt is versenyre kél a női munkaerő a férfi munkaerővel: és ez a verseny szűl azután oly társadalmi állapotot, mely magában rejti a forradalmak csiráit.

A nő már régen elhagyta a maga helyét, saját akarata nélkül, a fejlődés kényszere alatt. Elhagyta abban a pillanatban, mikor az első nő bér munkát vállalt, azóta csak a processzus fejlődött; tehát később ebredtek azok, ki csak ma látják, hogy a nő többé nem nő! Az egyetlen középosztály az, melyben a nő megmaradt anyának és feleségnek. Az uri osztályban (érte ezalatt a nagyuri osztályt) már régen nem anya és feleség a nő, mert a gyermeknevelést és háziápolást *fizetett* alkalmazottak végzik; a munkásosztálynál pedig a társadalmi kényszer tiltja el a nőt attól, hogy egyedül természetes hivatásának éljen. A középosztály pedig, hol még anya és feleség a nő, naponta pusztul és szaporítja a proletárhadsereg számát.

A társadalmi életnek ez a fejlődése rettenetes napokat rejt magában. A komoly elemeknek, kik ezt látják s érzékelnek a társadalmi mozgalmak iránt, ezt nem szabad tétlenül nézniök. Ma azon a ponton állunk, különösen nálunk Magyarországon, mikor lelkiismeretes munkára és tette van szükség egy a törvényhozásban, mint a társadalmi élet további irányításában.

Ne feledjék ezt a jók!

Migray József.

Sokféle.

Kártyázó esküdtek. Egy amerikai lap írja a következő furcsa hírekről: Indianapolisban Amich Elza kisasszony huszonegyezer dollárért kártérítőt pört indított két részvénytársaság ellen. Az esküdtszék, mely ezt az ügyet tárgyalta, *hatvan óra* hosszút tanácskozott az ítélet dolgában, de sehogyse tudott eredményre jutni. Hatan ellene, hatan pedig mellette voltak a kisasszony követelésének. Már-már hajbakapott az esküdtszék, mikor az egyik esküdt becsöngeti a szolgát.

— Hozzon gyorsan kártyát!

— Kinek? Kérdték az esküdteket.

— Játsszunk *seven-upot*. Hat játszik hat ellen s a melyik fél három partit megnyer, annak legyen igaz a Amich kisasszony ügyében.

Az esküdtek elfogadták az igazságszolgáltatásnak ezt a különös módját s nagy hévvel

megkezdtek a játékot. A szolga azonban becsapta a dolgot a törvényszéki elnöknek, a ki természetesen szétrobbantotta a játékot s az esküdt urakat felfüggesztette állásuktól.

Arany János. A magyar hírlapirodalomnak egyik elsőrangú lapja abban az időben, mikor Arany János verseit írta, a Frankenburg szerkesztette „Életképek” című lap volt. Az öreg Frankenburg lapjának minden munkatársát ezüst vagy bankó pénzzel fizette, Arany János verseit azonban mindig körmozi aranyakkal díjazta. Egyik író egy alkalommal megkérdezte Frankenburgot, hogy miért tesz kivételt, s fizeti Aranyt arannyal? „Arany a neve,” felelt a szerkesztő, „arany a tolla, arany verseinek minden sora, az ily aranyos embert csak arannyal lehet díjazni.”

Kenyeret és szórakozást a népnek. Róma egyik legnagyobb császára: Julius Caesar uralkodása alatt egy ízben a római nép zajongani kezdett a munkahiány miatt s csaknem lázadásban törve ki, követelte: „Panem et circenses!” (kenyeret és cirkuszi játékokat, ez lévén a római nép legkedvesebb szórakozása.) A kormány aggodalommal közele a mozgalmat a császár. Julius Caesar haladéktalanul kiadta a rendeletet, hogy a Tiber folyó mindkét partján parkok készíttessenek, faültvények helyeztessenek el, és a munkához a római összes munkanélküliek alkalmaztassanak, hogy kenyérkeresetük legyen, egyben a cirkusziok igazgatóinak meg hagyta, hogy minden vasárnap az esti előadásokon kívül délután, a munkásnép számára előadásokat rendezzenek díjmentesen. A császári kétérdalú rendelet betű szerint teljesítve lett, s midőn Julius Caesar négy hét múlva végig lovagolt Róma utcáin a nép, mely megkapta a kenyeret és szórakozást, ujongva, lelkes „Vivat” (éljen) kiáltásokkal fogadta a császárt.

A hadokló hős imája. A szomorú emlékü Königrátnél vívott csata alkalmával egy huszárörmeester halálos sebet kapott az; orvosok gondozás alá vették, de egyben ki is jelentették, hogy a seb halálos, s hogy a hős örmesternek perczei megszámlálvák. A hadokló összekulcsolta kezeit, tekintetét a magasba emelte, s halkán, de környezete által teljesen megértett hangon imádkozott: „Isten, magyarok Istené, óvd hazámat, adj békét nemzetemnek, és vedd oltalmad alá nőt s kis fiamat.” — ez utolsó szót már alig tudta kiejteni. Az ajk lezárult, a szemek megüvegesedtek, a hős, kinek utolsó imája is a haza és nemzete volt, megszűnt élni.

Hogy kell banni a foglyokkal? A „Kevélynek” (Superbus) nevezett római király, Tarquinius, ha diadalmos csatáiban hadserege az ellenség soraiból foglyokat fogott el, nem verette azokat láncokra, nem vetette őket nyirkos börtönökbe, hanem a legemberesebb bánásmódban részesítette, mint saját harcosait: „A foglyok” — szokta mondani a hatalmas király — „épen oly emberek, mint mi vagyunk és ők épúgy vitézen harcoltak nemzetük dicsőségéért, mint harcolnak a római katonák Róma dicsőségéért; meg kell tehát becsülni a hadi fogolyban is az embert és vitéz katonát.”

Mi a legerősebb fegyvere egy nemzetnek? Ezt a kérdést vetette fel egyik tekintélyes magyar főúr, a hírneves író — s későbbi vallás- és közoktatásügyi miniszter — báró Eötvös József előtt. „A nemzet legerősebb fegyvere a nevelés és tudomány; a művelt, tudományosan képzett nemzet, oly fölényben áll, a hátramaradt nemzetek fölött, hogy azoknak semmiféle löfegyvere vagy ágyúja szét nem zúhatja a tudomány mezején előhaladott nemzet életét. Neveljük a népet, tanítsuk, kedveltessük meg vele a tudományokat, s akkor kezébe adjuk a nemzetnek a legerősebb fegyvert!” Aranymondások egy közoktatásügyi miniszter ajkairól.

Melyik a legszebb szem? Egy hírneves tudóstól egy nő azt kérdezte egyszer, hogy melyik a legszebb szem, a kék, fekete, vagy szürke? A tudós következő szellemes választ adta a kérdésre: A szín nem határoz a szemnél, ugyazinté nem is lehet fokozni, hogy szép, szebb, és legszebb a szem; szép szem az: melyből a lélek tisztasága tükröződik elénk, mert a szem a lélek tükré.

A nyul lött, nem én. A *Magyar Erdész* uj számában olvassuk a következő vadászanekdótát:

A boldog emlékü kapszis puskák idejében történt a Mózsi bá' esete. Nagybátyám s a csűr birája egy öreg siculus, kit általánosán csak per „Mózsi bá'” traktált az egész vármegye, egy perzelő meleg augusztusi napon kivittek, mint ott vakációzó diágyereket a kukoriczásba nyulászni. Egy nagyobb táblát hárman el is állottunk, mire egy peczér a Dudás és Trombitás nevű kopókat a kukoriczásba beeresztette. Tölem nem messze felvernek a kopók egy nyulat s viszik egyenesen Mózsi bá'nak. Az öreg úgy látszik, nem vette szemügyre a tapsifülest, mert biz azt vagy kétszer a kopók ott megforgatták, de a lóvés doreje csak nem jelzi, hogy tette került a dolog. Végre jó negyedórai hajsa után egyszer csak megszólal a Mózsi bá' mordálya s a

kutyakonzertnek is vége szakadt. Kíváncsian megyünk arra felé, de csakhamar egymásra bámultunk nagybátyámmal, midőn látjuk az öreget a kukoricásból kilépni, kezében egy vigan rugdalózó öreg nyuszival, melynek tükrébe ugyancsak szeretne belenyúl a nyelvet lóbaló két ugráló kopó. Szinte nem is volt helyén, de mégis azt kérdeztük tőle:

— Mire lött, öreg?

Gyanítottuk ugyanis, hogy egyebire, mint arra a nyulra. Ó csodálkozásunkra egész flegmával azt válaszolta:

— A nyul lött, nem én.

További kérdésün re aztán elmondta, hogy a nyulat a sűrű tökindek között jó lövésre nem kaphatta s mivel azt a tarlóra a kutyák kiterelni nem bírták, ő biz' belépett a tábla belsejébe, de a kukoricásból kilépni, kezében egy vigan rugdalózó öreg nyuszival, melynek tükrébe ugyancsak szeretne belenyúl a nyelvet lóbaló két ugráló kopó. Szinte nem is volt helyén, de mégis azt kérdeztük tőle:

— A nyul lött, nem én.

Az anya rászólt: „Ha rossz leszel, kis lányom, az Istenke nem fog megint oly szép ruhát hozni, mint az a rózsaszín, amelyet a multkor hozott.” A három éves kis Elza elmosolyogta magát s oda felelt anyjának: „Oh azt a rózsaszín ruhát nem az Istenke hozta, hanem te vetted.” — „Na igen,” erősítgeté az anya, „de az Istenke adta hozzá a pénzt.” — „Az sem igaz,” ellenkezett a kis Elza: „mert te vetted ki az asztalfiókból a pénzt.” Az anya elfordult, hogy leánya észre ne vegye, hogy arca pirul, s ajakán mosoly ül. Ilyenek a mai felvilágosodott, nagyvárosi kis lányok.

Nagy gyermekáldás. Prágában a legutóbbi népszámlálás alkalmával Freimann ötvenéves építési felügyelőnek nagy nehézségeket adott családi adatainak a hivatalos ivekbe való beiktatása. Freimann családja ugyanis harminczegyet főt számlál. Nagyon erőteljes, harminczkilenc éves feleségének nem kevesebb, mint *21 gyermeke született*. A szerencsés családapát derék életpárja kétszer lepte meg hármas ikrekkel, hatszor szült kettős ikreket s három gyermek egyenként jött a világra. Atya, anya s gyermekek a legjobb egészségnek örvendenek. A népszámlálási ívre ezenfelül Freimann urnak nyolcz fivére van följegyezve.

Munka, föld és pénz.

o **Nemzetközi kertészeti kiállítás.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület 1902. májusában, a földművelési miniszter anyagi támogatása, mellett nagyszabású nemzetközi kertészeti kiállítást rendez. Darányi földművelésügyi miniszter ez okból rendeltetileg utasította valamennyi gazdasági és kertészeti iskolát s az állami fa-iskola kezelőségét, hogy a kiállításon aktív részt vegyenek.

o **Sertésforgalmi korlátozások módosítása.** A cs. és kir. osztrák belügyminiszter a sertés vésznek Ausztriába történt behurcolása miatt kezdődő érvényességgel a sertéseknek Ausztriába való bevitelét ujabban még a következő területekről tiltotta meg: Hajdú-vármegye balmazújvárosi járásából és Hajdú-Böszörmény, Hajdú-Nánás és Hajdú-Szoboszló r. t. városokból, valamint Debreczen önálló törvényhatósági joggal fölruházott városból; továbbá horvát-szlavonországi Belovár-Kőrös vármegye grubinspoljei járásából és Pozsega vármegye daruvári járásából. Ezenkívül a sertésorbáncznak ualagása miatt tilos a sertéseknek Ausztriába való bevitelét Liptóvármegyének Ausztriával határos liptóújvári járásából és Nyitra vármegyének Ausztriával határos vágújhelyi járásából.

o **Az államjegyek bevonása.** A hátralekös elforintos államjegyek bevonása szeptember elsején kezdődik meg és más fél év alatt teljesen be lesz fejezve. A két kormány e célból átszolgáltatja a szükséges arany mennyiséget, a mely az államjegyek beváltásának alapját képezi. A magyar kormány 48 millió korona aranyat fog a bankba szolgáltatni, míg az osztrák kormánynak, miután valuta-aranyát a banknál már deponálta, nem kell újból aranyat letennie.

Csendes éj van...

*Csendes éj van, holdvilág sül —
Ugy elfog a sejtetem:
Eszembe jut, mikor együtt
Jártam véled, édesem;
— Holdvilágos éjjelen.*

*Mikor szavaid hallgatva
Megnyit előtled szívem...
Mikor megtanítál arra,
Hogy mi az a szerelem...
— Holdvilágos éjjelen.*

*Nem lesz-e majd a bánatnak
Kútforrása ez nekem? —
Hitelt adva szavaidnak,
Nem fájt-e majd a szívem...
— Holdvilágos éjjelen?!*

Epik.

Ilonkának.

*Szívemben csak nem múlik a bánat,
Kisértenek még a sötét árnyak;
A sok hűtlen szív fájó emléke,
Fél-föllámad s nincs benn soha béke.
Harcol a mult, harcol a jelennel:
„Lány nem szeret igaz szerelemmel!
Ne higgy bennük, vagy még nem csaldódt
Soha szíved, hogy a kapott csókot
Elfogadod szívök zálogát?”...
S a mig a mult mindegyre ezt súgja,
Tépett szívvel himni nehéz újra!...
Zugó Viktor.*

Könyvek.

*Ha egyedül látnál szobámban
Ezerszer megsíratni téged,
S ha sejténéd, hogy nélküled mily
Sivár nekem az élet,
És ézenéd, mit szívem érzett,
Midőn egyszerre elhagyl:
Te vallanád magad bűnösnek,
S mindent örökre megbocsátanál!
Szabó Matild.*

25%-kal olcsóbban

minden külföldi gyártmánynál eladok

férfi és fiuruhákat

saját készítmény a legjobb szövetekből és minden választékban

Keller B. Lipót

Budapest, Kerepesi-út 13. sz.

Mérték után is.

Denker József

női szabászati műterme

Budapest, Kerepesi-út 65.

Szabászati tanintézetében

minden női ruha a legrövidebb idő alatt a legdivatosabb és a legjutányosabban készül.

Szabázzatban

a legrövidebb idő alatt alapos oktatást ad.

Ajánlja magát az előkelő közönség figyelmébe. Levélbeli megkeresésre rögtön válaszolok.

A t. uri közönség

beesés figyelmét felhívom a nálam 48 óra alatt készíthető legdivatosabb

angol szabású férfiöltönyökre.

Megrendeléseknél elegendő a nadrág hossza és a kabát hossza és bőségének megjelölése. Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Pechner Vilmos

angol férfi-szabó

Budapest, VIII. Ujvársár-tér 3. sz.

Az egészség a fő!

melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el.

A Beck Károly-féle újonnan feltalált és szabadalmazott

ablak - szellőztető - készülék

magyar gyártmány, a mely felülmulja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket úgy czélszerűsége, jószágra és olcsóságára.

Bármilyen ablakra alkalmazható.

Egészségügyi szempontból 45% nyitás által légvonat kiszárva.

Több mint 3000 drb van már használatban.

Számtalan elismerő levél nyitvánja a közönség meglepetését.

Ablak-szellőzők 7 kor 60 fill.-től feljebb.

Költségvetések ingyen és bérmentve.

Mérték vétele végelt sziveskedjék a czéggel fordulni.

Ablak-szellőztető készülékeim használatban vannak a következő nevezetesebb helyeken:

Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. — Kereskedelmi Minisztérium, Budán. — Ev. főgymnázium, Deák-tér. — Magy. kir. Ludovika. — Állami elemi iskola Kispest, s több fővárosi és vidéki kórházban és iskolában kitűnőnek bizonyult.

Tisztelettel

BECK KÁROLY

a szabadalmazott ablak-szellőztető készítője és lakatos.

Mindenemű épület- és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések egy Budapestben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

cs. és kir. udvari szállítók

BUDAPESTEN, V., ERZSÉBET-TÉR.

Saját gyártmányu kész fehérneműk.

GANZ és TÁRSA

VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPEST és LEOBERSDORFBAN Bécs mellett.

Ajánlanak: Hengerszékeket kéregöntetű hengerekkel, mind a magas malmászathoz, mind pedig a parasztra őrléshez, a legnagyobb, valamint a legkisebb malmokhoz.

Facsiszóláshoz, papír- és celuloza-gyártáshoz való gépek.

Forgó petroleum- és gőzekék, turbinák. Elektromos világítás és erőátvitel egyirányú, váltakozó és forgó árammal dynamogépek, motorok, elektromos bányaberendezések, felhúzó stb.

Városi irodánk a Kossuth Lajos-utczában 18. sz. a., a hol mindig tartjuk dus választékát a világító testeknek legkülönbözőbb kivitelben és stílusban; ugyanottan megtekinthetők saját rendszerű elektromos, gáz- és petroleum-motoraink és dynamogépeink.

Vasuti és bányászati waggonok, gáz- és petroleum-motorok. Vas-, fém- és aczél-öntéscs.

Rotatios dynamometerek és frictiós kapcsolások.

Pásztor Zs. uri- és női czipész-mester

Budapest, VIII. Kerepesi-ut 57. sz.

a Wekerle kávéházzal szemben.

Készít mindennemű

uri, női és gyermek - czipőket.

Javitások a legolcsóbb áron készítettnek.

THÉK ENDRE egyedül szabadalmazott magyar zongora-gyára

Budapest, üllői-ut 66. szám.

Fiók-raktárak: Szegeden, Aradon, Temesvárt, Kassán, Miskolczon, Nagyváradon, Kolozsvárt, Győrött, Baján, stb.

Zongoragyáram a legjobb bel- és külföldi erővel rendelkezik és az egyetlen magyar vállalat, a mely önállóan készít zongorákat. Ennek a magyar iparágunk életképessége már most is kiállja a versenyt a külföld legjobb gyáraival, sőt legújabb vívmányainál fogva, egyes alkatrészeivel felül is mulja ezeket. Ilyenek a szabadalmazott alumíniumkeretek, a melyek által és zongoráimnak még sok más előnye által a hangnak páratlan dallamossága és szép tömörsége éretik el, amint ezt legkiválóbb zenetanáraink elismerték.

Zongoráim, azonkívül, hogy egyenlő értékűek a legjobb és leghíresebb készítményekkel, az árak tekintetében is versenyképesek, noha nem akarok versenyezni azokkal a legolcsóbb, seletjes gyártmányokkal, a melyekkel a hazai piacot a külföldről elárastják. Főraktáramon és fiókraktáiraiban is mindig a legnagyobb választék van készletben, hogy a közönség meggyőződést szerezhessen arról, hogy a magyar ipar képes versenyezni bármely szolid iparral, különösen ha arról van szó, hogy a jót a művészi széppel egyesítsük. Mindezeknél fogva gyártmányaimat a t. magyar közönség jóindulata méltánylásába ajánlom.

THÉK ENDRE, Budapest, üllői-ut 66. szám.

P á l y á z a t.

„Magyar Kurir“ czim alatt jegyzett czég czélja központilag szerkesztett vidéki hírlapok kiadása.

E nálunk most meghonosítandó rendszer előnye az, hogy az egyes hírlapok főnállását a közönség legminimalisabb támogatása is biztosítja, mert az egyesítés által oly anyagi és szellemi erővel rendelkezik, a milyennel vele a mai vidéki sajtó távolról sem versenyezhet.

Mutatja ezt az a körülmény is, hogy a „Magyar Kurir“ vállalat 240 ezer korona évi költségvetéssel dolgozik, a melyből a személyzet dotációja 120 ezer koronára rug.

Ugyanis a „Magyar Kurir“ a választások alkalmából a megyék és városok székhelyei közül 100 városban alapít hírlapot, a melyek mindegyikének lesz az illető városban szerkesztői és kiadóhivatali irodája, melyeknek a vezetését „szerkesztői“ czimmal felruházott, állandóan szerződötett, kvalifikált egyének teljesítik.

A vállalat ezen állások betöltésére hirdet pályázatot, a következő feltételek mellett:

1. Az állásokra csakis kellő műveltségű egyének pályázhatnak, a kik a vállalat tanfolyamán lesznek hivatásukra kiképezve.

2. A ki ilyen szerkesztői állást elnyerni óhajt, első sorban a tanfolyamra köteles beiratkozni. A tandíj 20 korona.

3. Ha a tanfolyam alatt valaki képtelennek mutatkozik az állás betöltésére, az a tandíj visszafizetésével elbocsáttatik.

4. A ki a tanfolyamot elvégzi, azonnal szerződötettik és kiküldetik valamely szerkesztői hivatal elfoglalására. Megjegyzendő, hogy a tanfolyam 2 hét alatt befejezést nyer, azért a hallgatóktól szorgalmat igényel.

5. A kik a tanfolyamot elvégezték, azokkal a vállalat azonnal megkötöti a szerződötet, melynek értelmében:

a) szerződötetett tartozik a szerkesztőséget reprezentálni, a hirszolgálatást végezni, az adminisztrációt vezetni, a befolyó jövedelmeket kezelni híven és pontosan, a vállalat „szolgálati szabályzat“-ához szigorún ragaszkodva.

b) Ezért a szerződötetett havonként, a vállalat központi pénztára által, mindenkor a hó utolsó napján, postán küldendő 100 korona fix-fizetést kap. Ezenkívül a szerződötetett 200 előfizetőn túl minden előfizető után 10%-ot, minden helyi (állomása székhelyéről és környékéről) szerzett magánhirdetmény után, beleértvén a „nyit terek“-et és reclamokat is, 20%-ot kap. A százalékok minden negyed év végével számoltatnak el és utaltatnak ki.

c) A szerződötetett tartozik a tanfolyam végeztével, illetőleg a szerződés aláírásakor a magy. kir. postatakarék-pénztárnál a czég check-beteti-számlájára 400 koronát lefizetni. Ez az összeg a vállalatban gyümölcsötetetik a szerződötetett javára olyképpen, hogy a szerződötetett, ha 10 évi szolgálat után munka-

képtelenné válik, vagy ha 30 évig szolgálta a vállalatot, haláláig 800 korona nyugdíjat kap évenként. Megjegyzendő, hogy ez az összeg, ha a szerződötetett a felmondási idő betartásával kilép a vállalatból, neki a kilépés napján visszafizetetik. Ebből az összegből a szerződötetett hűtlen kezelése vagy vétkes mulasztásai által okozott s bebizonyított károkat levonhatja a vállalat.

d) Kölcsönös felmondási idő a szolgálat első 2 esztendejében 3 hónap. Ez alól csak kölcsönös megegyezéssel térhetnek el a szerződötök. A vállalat abban az esetben, ha a szerződötetre hűtlen kezelés, a szerkesztői tisztességgel össze nem illő magaviselet, vagy pedig vétkes mulasztás bizonyul, a szerződötetett rögtön, elmozdithatja állásától. Két évi szolgálat után felmondásnak csak kölcsönös megegyezés, vagy hűtlen és kárt okozó hanyagság esetén van helye.

e) A reprezentáló szerkesztő javadalmához tartoznak még a hírlapoknak adott esetleges kedvezmények (vasuti-, hajózási-, színházi- és fürdő-jegyek) stb.

Az ily feltételek mellett betöltendő szerkesztői állások állandó figyelmet, lelkiismeretességet igényelnek ugyan, de oly kevéssé absorbeálják a szerződötetett idejét, hogy azok bármily, a hírlapirói nimbussal összeférő foglalkozást vállalhatnak állomás-helyükön, csak hogy ezt a vállalat központjának előre bejelenteni tartoznak. Szerkesztői állásaink ügyvédekre, orvosokra, mérnökökre, tanárookra, tanítóokra s más köztisztviselőkre könnyen végezhető s nagy hasznot hajtó mellékfoglalkozást képeznek.

A szerkesztők delegálását 1901. június hónapban kezdjük meg, úgy, hogy összes pozícióink, lehetőleg, július végéig elfoglaltassanak.

Figyelmeztetjük az aspiránsokat, hogy működésük helyeül oly várost jelöljenek, a hol ismeretségük, összeköttetések vannak.

Vállalatunk főleg a nemzeti művelődés, a liberális gondolkodás s a magyar állam-eszme megszilárdítását tekinteti feladatául, ennél fogva nem tartozik pártokhoz; hanem támogatja hatalmunk kifejezőjének, a kormány intencióinak különösen a közigazgatást illető megnyilatkozásait, ennél fogva a lapjainknál alkalmazást találók bizton tért nyerhetnek jogos ambícióknak.

Budapest, 1901. május havában.

A „Magyar Kurir“-vállalat.

BUDAPEST, VII., Ilka-utca 31. szám.